

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én
másfél íven és az egyleti tagoknak ingyen
küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizet-
hetnek elő, féléves előfizetés el nem fo-
gadtatik.

Pénz- és értékküldemények az
Erdélyi Gazda

kiadó-hivatalához
czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad
felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság: elnök **Szabó József**; **Dr. Berde Aron**, **Br. Jósika Sámuel**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**.

Tartalom: Felhívás phylloxera ügyben. — Értesítés. —
Vasuti tarifáink magassága. Rottler József. — A cukorrépa
Erdélyben. IX (GV.) — Az állatkiállítási szakosztály 1888-iki zár-
számadása. — A phylloxera ellen. — Jó vetőmagot a kis gazdának.
— Néhány ismertebb alma sulya. — Egyleti mozgalmak:
Vál. ülés jun. 4-éről. — Piaczi árak. — Hirdetés. —

Felhívás phylloxera ügyben.

Az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmá-
nya folyó évi **augusztus hó 4-én** azaz vasárnap a
phylloxerás szőlők tanulmányozására szakértő kalauzo-
lás és magyarázás mellett **Medgyesre kirándulást**
rendez, melyben résztvenni az érdekelteket ezennel
tisztellettjesen meghívja.

Első sorban kívánatos, hogy jelentékenyebb bor-
vidékeink egy vagy több oly egyén által legyenek
képviseelve, kik azután otthon a vizsgálatot megbizha-
tóan gyakorolni képesek legyenek.

A fertőzött szőlők nagyobb része közel lévén,
azok megtekintése **egy nap alatt** megejthető; alapo-
sabb tanulmány természetesen több időt kíván. Czel-
szerű, ha a kirándulók kézi nagyítóval (loupéval) látják
el magokat, mely nélkül megbizható vizsgálatot meg-
ejteni nem lehet.

Mindenki saját, esetleg megbízójának költségén
vesz részt a kirándulásban; jelentkezéseket augusztus
1-éig az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatalához
kérünk intézni, hogy a részvétel mérvéről tájékozva
legyünk.

Találkozási hely: Medgyesén, augusztus 4-én
reggel 7 órakor a „Schütz“ (Lövész) szálloda kert-
jében.

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató választ-
mányának Kolozsvárt, 1889 július hó 9-én tartott
ülésétől.

Szabó József,
egyleti elnök.

Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Értesítés

a kertészeti szakosztály t. tagjaihoz!

A kertészeti szakosztály mai ülése elhatározta, hogy
rendes szerdai üléseit mostantól kezdve augusztus hó
végéig beszünteti.

Rendkívüli esetekben a t. tagtársak az ülés idejéről,
helyéről és tárgyáról külön meghívók útján fognak érte-
sítettetni.

Kolozsvárt, 1889. július hó 10-én

id. Bodor Pál,
szakosztályi elnök.
Szász Lajos,
szakosztályi jegyző.

Vasuti tarifáink magassága *)

Eltételezve az aprólékos bajoktól, melyek uton-utfélen
előfordulnak, egy az erdélyrészi s különösen a főpiaczoiktól
távol fekvő vidékekre nehezedő közgazdasági és állatte-

*) Erdélyrészi laptársainkat az ügy érdekében tisztelettel
kérjük, hogy e cikket, illetőleg indítványt közölni sziveskedjenek.

nyésztésünket mélyen sujtó bajok legnagyobbikának tartom a vasuti magas vitelbéreket.

Jól tudjuk mi erdélyiek, hogy az Erdély északkeleti és kelet-déli részi vidékek gazdái csak kevés szántófölddel, ellenben bő kaszáló és legelő területtel rendelkeznek, tehát már a természet, geográfiai és éghajlati helyzetük őket állattenyésztésre utalja, azokat azonban itthon nem értékesíthetvén, kénytelenek állataikat meghizlalva Budapest-Bécsi piacokra vinni.

Amde azon körülménynél fogva, hogy például Fogaras-megyéből az állatok a budapesti állomásig 48, a bécsi állomásig pedig 72 órát töltenek éhen, szomjan a vasuton; mialatt legkevesebb 10% ot veszítenek élő súlyokból; hogy továbbá egy hizott ökörnek szállítása mellékkiadásokkal darabonként Budapestig 12 frt, Bécsig 20 frtba kerül, ide nem számítva a nagy risikót! keserves helyzete van ez által az erdélyi gazdának a piacához közelebb fekvő vidékek hizlalóival szemben s mondhatni többnyire veszteséggel kell dolgoznia, hogy állatain tudhasson. Ily körülmények közt nemcsak közgazdaságilag szegényedünk, hanem lehetetlenné válik földmivelésünket az intensivitás terére vinni.

E bajon szerény nézetem szerint csak úgy volna segítve, ha a magas kormány méltányolva az erdélyi gazdáknek eme mostoha helyzetét, a szállítási tarifát kellő mérvben leszállítaná.

Szolgálhatok erre nézve konkrét példával.

A ménés uradalom évenként nagyobb mennyiségű eladó buza és rozs-készlettel rendelkezik; — de tekintve azt, hogy a szállítás tengelyen és vasuton Budapestig 2 frt 10 — 2 frt 20 krba került mmázsánként, elképzelhetetlen, hogy ily vitelbér mellett 4 frtos rozsot lehessen haszonnal a budapesti piacra vinni, tehát kénytelen volt eddig az uradalom eladó készletét, úgy a hogy, helyben értékesíteni.

Ez évben azonban budapesti vevő is jelentkezett, mert a közlekedési miniszterium a kereskedőknek nagyobb szállítmányoknál az erdélyi részekből Budapest és Bécsbe irányítva 18% refactiát (szállítási bér-visszafizetést) engedélyezett, tehát sikerült rozsunkat Budapest-Bécsbe szállítva, jól értékesíteni.

Ezen eredménytől indítva, jónak és szükségesnek látnám az erdélyrészi gazdák és hizlalók körében a hizó marha szállítási díjnak méltányos leszállítási ügyében mozgalmat indítani; miből folyólag teszem a következő indítványt:

Indítvány és felhívás az erdélyrészi gazdákhöz és marhahizlalókhöz:

Tekintve azon súlyos körülményt, hogy a marhateenyésztésre és hizalásra utalt erdélyrészi gazda és hizlaló gyáros a főpiacoktól távol eső helyzeténél fogva a fennálló vasuti vitelbér mellett nem képes más közel fekvő hizlalókkal haszonnal versenyezni; —

Tekintve továbbá, hogy a vasuti magas vitelbérén fölül még azon körülmény is súlyosodik az erdélyrészi szál-

lítóra, hogy a hosszú ut folytán az állatok élő súlyokban tetemes veszteséget szenvednek; —

Tekintve továbbá, hogy ennek folytán sok, előre nem látható szállítási mellékkiadások származnak és —

Tekintve végtére azon nagy kockázatot, mely az erdélyrészi szállítót a hosszú utoni szállítás mellett időjárási viszonyok s egyéb elemi eshetőségek által terheli:

Kivánatosnak látszik, hogy az erdélyi marha-hizlaló gazdák és gyárosok eme súlyos helyzetnek mérséklésére vezető eszközök fölötti tanácskozás céljából a legalkalmasabbnak mutató helyen (esetleg Brassóban) egy közös értekezletre egybegyűljenek. —

Felhivatnak tehát tisztelt gazdatársaink és a gyárosok, kik ez eszmét magukévá teszik, hogy erről az „Erdélyi Gazda” szerkesztőségét levelező lapon értesíteni sziveskedjenek, hogy kellő érdekeltég esetében az értekezlet ideje meghatározathassék.

Fogaras.

Rottler József,
ménésuradalmi igazgató.

A cukorrépa Erdélyben.

IX.

Kérdő ív a kísérlettevőkhez. Eddigi eredmények. Hivatalos statisztika.

(GV.) Lapunk 10-ik számában részletes kimutatást közöltünk azon termelőkről, kik a cukorrépa kísérleti mivételére vállalkoztak, valamint behatóan ismertettük a kiosztott magfajtákat is. Hogy továbbá a kísérleti eddigi eredményéről tájékoztatást lehessen nyerni, egyletünk titkári hivatala kérdő íveket küldött ki, melyek a következőkre kértek választ: a kísérleti tér nagysága, mi volt az elővetemény? mikor volt a föld trágyázva? feltalaj és altalaj minősége, vetés ideje, milyen volt a kikelés? első kapálás ideje, egyezés (ritkítás) ideje; milyen a fejlődés? tapasztaltott e rovar- vagy más kár? netáni megjegyzések.

A 41 vállalkozó közül egy időközben elhalván, kettőnek kivételével a válaszok, kisebb nagyobb szabotossággal szerkesztve, beérkeztek és itt fajtánként csoportosítva közöltetnek. Előbb azonban egy megjegyzést kell tennünk!

A répa magja köztudomás szerint nem egyes szemből, hanem u. n. maggomolyból, csoportos termésből áll, úgy, hogy a közép nagyságu gomoly többnyire 2, a nagyobb igen gyakran 3 magot is tartalmaz; ezek között azonban — a betakarítás szerint — több-kevesebb éretlen is szokott lenni. Míg a külföldön 80 — 85% csiraképességet kívánnak 100 gomoly után, addig nálunk átlagos számul Dr. Rodiczky Jenő szerint 68% csiraképességgel megelégszenek. Az egyletünk által kiosztott fajták a kolos-monostori m. kir. vetőmagvizsgáló állomáson megvizsgáltatván, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy ezen érdekes számadatokat is közölhetjük; az általában csekély csiraképesség kétségkívül szintén hozzájárult az alább vázolandó, helyenként kedvezőtlen eredményekhez. —

I. Klein-wanzlebeni cukorrépa.

A mag csiraképesége: 61%, tehát 7 százalékkal az átlagon alul!!!

1. Báró Bánffy Ernő, Kolos-Borsa; (jun. 18.*) terület 800 □ öl, elővetemény törökbuza, új törés, fel- és altalaj fekete agyag, fent televényes; elvettett ápril 23-án, a kikelés a szárazság miatt hiányos volt; első kapálás május 15-én, egyezés május 29-én, fejlődése meglehetősen, mert a kelés hiányai később kipótolódtak. —

2. Báró Jósika Gábor, (jun. 12.) terület 800 □ öl, elővetemény takarmányrépa, trágyázva 1888-ban, feltalaj homohos televény, altalaj mélyen kavics; vetés ideje május 4, kikelése jó volt, első kapálás május 17-én lókapával, egyezés június 7-én, fejlődése jó.

3. Kolos-monostori m. kir. gazd. tanintézet (jun. 7.) terület 400 □ öl, elővetemény zöld takarmányrozs és őszi borsó, trágyázva 1887. nyáron, feltalaj jó minőségű homag, kellő üdeséggel, magasabb fekvésben; altalaj a felsőnek folytatása, 2—3 méteren túl kavics; vetés ideje ápril 30, kelése szabályos, első kapálás május 14, egyezés június 6, fejlődése eddig erőteljes. Holdjára 12 kg. mag lett számítva, a vetés sorvetővel 28 cm. sortávolságra történt.

4. Baróti gazdasági felsőbb népiskola, (jun. 15.) terület 800 □ öl, elővetemény törökbuza, trágyázva 1884, fel- és altalaj homokos agyag, elvettett ápril 30, kikelése — bár esőt nem kapott — kitünő volt; első kapálás május 31, egyezés június 4, fejlődése kitünő szép. Minthogy a talaj régóta mélyen van mivelve s a cukorrépának különösen az altalaj felturátott, ha esőt kapna, kitünő termés várható.

5. Papp György, Somogyom, (jun. 16.) terület 800 □ öl, elővetemény törökbuza, trágyázva 1887, feltalaj televényes homok, altalaj homokos agyag, elvettett május 4-én, szárazság miatt ritkán kelt, első kapálás június 2, egyezés június 8, a fejlődés esős idő folytán kedvező. —

6. Pásztóhy Rudolf, Mező-Bánd, (jun. 18.) terület 800 □ öl, elővetemény törökbuza, trágyázva 1887, fel- és altalaj fekete porhanyó, elvettett május 2. Miután vetés óta eső nem volt, nemcsak cukorrépa, hanem gabona sem terem. —

7. Szathmáry Ferencz, Egerbegy (jun. 13.); terület 800 □ öl, elővetemény serárpa, hat éves gyeptörés, fel- és altalaj fekete föld, vetés május 10, kelése a beállott szárazság dacára elég kielégítő, első kapálás június 12, egyezni gyengesége miatt még nem lehetett, a fejlődést szárazság hátráltatja; a mag későn jött, majd eső a vetést, azután szárazság a fejlődést akadályozta. —

8. Ugron Gábor, Székely-Udvarhely (jul. 10.); „A cukorrépa ősszel és tavasszal szántott, jó erőben lévő földbe elvettett, szépen kikelt, megkapáltatott, azonban a szárazság miatt visszamaradt fejlődésében, mit a kedvező időjárás, kérdés, lesz-e képes kipótolni.“ —

*) A zárjelbe foglalt kelet a jelentés beérkezését jelzi.
Szerk.

A fentieket összefoglalva, konstatálnunk lehet, hogy a Klein-wanzlebeni kísérlet eredménye június hó közepéig jó közepes volt, rovar- vagy más kár sehonnán sem jelentetett. —

II. J. Simon Legrand cukorrépája.

A mag csiraképesége 58%, tehát 10 százalékkal az átlagon alul!!! —

1. Bakcsi Béla, Aszonymépe, jelentés nem érkezett, mert a póstára adott felhívás nem jutott kezéhez.

2. Betegh László, Egeres (jun. 20.); terület 800 □ öl, elővetemény takarmányrépa, trágyázva 1886, feltalaj fekete föld, altalaj sárga, vetés ápril 26, kelése jó tömött, első kapálás május 28; egyezés, egyszersmint második kapálás június 13; a ritkítás a szárazság miatt késett; fejlődése jó. —

3. Veress Borcsa István, Türkös (jun. 19.); terület 843 □ öl, elővetemény rozs, trágyázva 1887, feltalaj félfekete televény, jó termő föld; altalaj hasonló a feltalajhoz, itt-ott agyag, homokkal keverve; vetés május 6, kelése egyenlően szép, dús és teljes, első kapálás június 1, második kapálás június 12, fejlődése igen jó. —

4. Fekete Bogdán, Egeres (jun. 11.); terület 800 □ öl, elővetemény kapás, trágyázva 1887, feltalaj porhanyó fekete, altalaj kevésbé kötött, vetés ápril 20, kelése a legjobb, első kapálás május 22, egyezés még nem volt fejlődése a legjobb. —

5. Ferenczy Miklósné, Torda Tur (jun. 8.); terület 800 □ öl, elővetemény őszi buza, trágyázva 1887, feltalaj kitünő osztályú föld, altalaj setét, kevésbé homokos is, vetés május 6, kelése szárazság miatt egyenetlen, első kapálás június 4, egyezés június 7, fejlődése közepes. —

6. Hatfaludy Mór, Hidalmás (jun. 10.); terület 1 hold, elővetemény felerészben törökbuza, felerészben lóher; trágyázva 1888, feltalaj porondos laza, altalaj fekete kötött, vetés április 18-án, kelése kitünő, első kapálás május 4-én, egyezés május 28, fejlődése nagyon jó. —

7. Korondi József, Szilágyseg (jun. 15.) terület 1 hold, elővetemény törökbuza, trágyázva most, feltalaj agyag, altalaj pala, vetés ápril 10, kelés szárazság miatt nagyon ritka, első kapálás és egyezés május 25, fejlődése nagyon gyenge, semmi remény sincs hozzá, mert eső nem volt. —

8. Kolos-monostori m. kir. gazd. tanintézet, (jun. 7.); terület 400 □ öl, elővetemény zöld takarmányrozs és őszi borsó, trágyázva 1887 nyáron, feltalaj jó minőségű homag, kellő üdeséggel, magasabb fekvésben; altalaj a felsőnek folytatása, vetés ápril 30, holdjára 12 kgot számítva, sorvetővel 28 cm. sortávolságra; kelése szabályos, első kapálás május 14, egyezés június 6, fejlődése eddig erőteljes. —

Ezen adatokból kitünik, hogy a Legrand-féle cukorrépa, — mindig a június közepi állományt véve fel — jó eredményt adott; rovarkárról itt sincs említés.

III. Quedlinburgi Ziemann Lőrincz-féle czukorrépa.

A mag csiraképesége 81%, tehát tizenhárom százalékkal az átlagon felül!!!

1. Albert Dénes, Ladámos (jun. 16); terület 1000 □ öl, elővetemény őszi buza, minden évben egy kevés trágyázás, talaj 1½ méter, sőt nagyobb mélységben is homokkal vegyes fekete agyag, azontul homok; vetés május 15, kelése hiányos, a szárazság miatt csak itt-ott mutatkozott egy szál, ezeknek fejlődése szép; kapálás és egyezés nem volt. A kísérlet a hosszúság miatt nem lesz beszámítható, a megmaradt növények csakis azért mivelletnek, hogy a minőség kipróbálható legyen. Egyéb termények is gyengék.

2. Bartha Zsigmond, Ökörítő (jun. 8.); terület 100 □ öl, elővetemény 500 öl buza, 500 öl repce, az első alá 1887-ben trágyázva; feltalaj jó, nem nagyon kötött agyag, altalaj agyagos; vetés ápril 29, kelés esőhiány miatt csak szálanként, mely szintén nem fejlődhetett. Ily hosszantartó száraz meleg májusban és június elején itt még nem észleltetett. A szomszéd határok kaptak néha esőt. A takarmányrépa és törökbuza szintén rosszul kelt. —

3. Cseke László, Bikfalva, meghalt. —

4. Gál Károly, Illyefalva (jun. 13.); terület 480 □ öl, elővetemény törökbuza, trágyázva 1886, talaj fekete homokos agyag (kerti föld) 1 méter mélységig, vetés ápril 17; május 4-éig mind kikelt, kelése nagyszerű, a mag nagyon csiraképes volt; május 10-én porhanyítás történt a gereblyével, a mi igen czélszerű volt, május 21 első kapálás, június 1 egyezés és egyuttal második kapálás. A fejlődés igen szép, június 12-én volt 15 levele, melynek hossza 28 cm., a gyökér hossza 18 cm. A csimasz sok kárt tesz, naponként 20—30 darabot vág ki. A botfalvi gyár felügyelője Háromszéken a legjobb répának találta. —

5. Fogarasi gazdasági egyesület. A kísérleti mag az elnöknek adatott ki, a kitől jelentés nem érkezett.

6. Kolos-monostori m. kir. gazd. tanintézet, (jun. 7.); terület 400 □ öl, elővetemény zöld takarmányrozsa és őszi borsó, trágyázva 1887 nyáron, feltalaj jó minőségű homag, kellő üdeséggel, magasabb fekvésben; altalaj a felsőnek folytatása, vetés ápril 30, holdjára 12 kgot számítva, sorvetővel 28 cm. sortávolságra; kelése szabályos, első kapálás május 14, egyezés június 6, fejlődése eddig erőteljes. —

7. Szántó Sándor, Hosszuaszó (jun. 7.) terület 807 □ öl, elővetemény dinnye, trágyázva 1887, feltalaj fekete humusz, altalaj agyag és pala, vetés ápril 24, kelése jó volt, de az ormányos bogarak csirájában megtámadták és egész sorokat megettek; első kapálás május 10, egyezés június 1, fejlődése közepes, mert egész májusban eső nem esett, június 6-án azután nagy jégeső paskolta össze az egész ültetvényt. —

A quedinburgi répa tehát — egy kivétellel — rossz eredményt adott, rovarkárokról két helyt panaszkodtak. —

IV. Vilmorin-féle javított czukorrépa.

A mag csiraképesége 76%, tehát nyolcz százalékkal az átlagon felül!!

1. Gróf Béli Ákos, Méhes (jun. 25.) Miután ápril 21-étől június 21-éig eső nem volt, a czukorrépa nem kelt ki. —

2. Cserey Ákos, Maros-Vásárhely (jun. 30.); terület 1000 □ öl, elővetemény rozs, trágyázva 1888, vetés május 15, kelése közepes, a tartós szárazság miatt helyenként ritka; első kapálás június 16, egyezés június 26, fejlődése kielégítő. —

3. Czákó József, Mező-Kövesd (jun. 15.), terület 825 □ öl, elővetemény törökbuza, trágyázva 1884, feltalaj első osztályu agyag, homokos televénnyel, altalaj sárga agyag, vetés május 8, kelés nagyon hiányos, első kapálás június 13, egyezés még akkor nem volt, fejlődése satnya; ápril 26-ától június 14-éig eső nem volt. —

4. Déésy Albert, Mező-Szopor (jun. 8.), terület 800 □ öl, veteményesbe helyezve, mely 1886—1888-ig trágyázva lett, feltalaj kitünő, altalaj porganéj, vetés ápril 25, kelés a nagy szárazság miatt ritka, első kapálás május 24, egyezés június 4; ugyanakkor vihar és jég, mely a répa-növényt annyira beleverte a földbe, hogy siker alig remélhető. —

5. Ifj. Dékány Ernő, Borbánd (jun. 8.) terület 500 □ öl, elővetemény dinnye, trágyázva 1887, feltalaj homokos, puha humusz, fekete föld; altalaj agyagos homok kővel szórványosan, vetés ápril 16, kikelés a tizedik napra és egyenletesen történt; első kapálás május 2, egyezés május 10; egyes példányok szépen fejlődnek, a gyök mélyen lemegy; a balhák tettek kárt, de az eső leverte őket. Kísérlettevő megjegyzi, hogy a kemény altalaj miatt kevésbé hosszú gyökű répa tán jobban fogna sikerülni —

6. Köpeczi József, Maros-Gezse (jun. 11.) terület 1 hold, elővetemény lóher, trágyázva 1876 (? Szerk.), feltalaj barna televény szórványosan homokkal, altalaj palás agyag, inkább nedves, vetés ápril 30; kelés szórványos, de kielégítő, első kapálás május 15, egyezés június 7, fejlődése kielégítő: 5—6 széles levéllel bir; — volt rovar is; de „a kapával összeromlott.“ Más ottani termelőkhez mérve, ez a répa a legjobb.

7. Kovács Rezső, Kerlés (jun. 13.), terület 600 □ öl, elővetemény törökbuza, trágyázva 1887, feltalaj agyagos homok, altalaj kavics; homokkal vegyes, vetés május 4, kelés silány és hiányos, első kapálás május 28, egyezés június 10, a fejlődés a tikkasztó szárazság miatt lassu. —

8. Magyarosi Albert, Aszonynépe (jun. 20.), terület 750 □ öl, elővetemény buza, trágyázva 1887, talaj sárgás barna vályogos, vetés ápril 15, kelése ritka a szárazság miatt. „Miután a prücsök mind levágta, nem volt mit kapálni s ritkítani, nem maradt termés!“ —

9. Makay Lajos, Mező-Bánd (jun. 13.), terület 800 □ öl, elővetemény törökbuza, trágyázva 1887/8, talaj jó porhanyó fekete, vetés ápril 30, de 6—8 méter távol-

ságra alig egy szál kelt ki. Kapálás, egyezés nem volt, miután a szárazság miatt a kikelt szálak sem fejlődtek és így a föld termény nélkül áll. Egyébiránt ugy őszi, mint tavaszi vetéseinkhez is majd semmi remény.

10. Nagy Tamás, Vajda-Szent-Iván, a cukorrépa marosmenti iszapos földbe lett vetve, de a borzasztó szárazság miatt semmi sem kelt ki! —

11. Baróti gazdasági felsőbb népiskola (jun. 15.), terület 800 □ öl, elővetemény törökbuza, trágyázva 1884, talaj homokos agyag, vetés ápril 30, kelése a szárazság dacára kitünő, első kapálás május 31, egyezés június 4, fejlődése kitünő szép. A botfalvi cukorgyár kiküldöttje minden megjelenésekor dicsérettel tüntette ki e cukorrépát. —

12. Kolozs-monostori m. kir. gazd. tanintézet (jun. 7.), terület 400 □ öl, elővetemény zöld takarmány rozs és őszi borsó, trágyázva 1887. nyáron, feltalaj jó minőségű homag, kellő üdeséggel, magasabb fekvésben; altalaj a felsőnek folytatása, vetés ápril 30, holdjára 12 klgot számítva sorvetővel 28 cm. sortávolba; kelése szabályos, első kapálás május 14, egyezés június 6, fejlődése eddig erőteljes. —

A kísérlet a Vilmorinnal tehát, kevés kivétellel, igen rosszul sikerült, rovarról ugyancsak egy helyről, de annál érzékenyebben panaszkodnak. —

V. Knauer Mangold N. cukorrépa.

A mag csiraképessége 40%, tehát huszonnyolc százalékkal az átlagon alul!!! A derék ember pedig direct küldte a magot gröbersi jószágáról és ő volt a legdrágább; t. i. 54 krajczáron adta kilóját. —

1. Gróf Béli Kálmán, Báld: jelentés nem jött.

2. Béli Tivadar, Bodola: a termelő által egyletünktől kért kísérleti magot a cukorrépa részvénytársaság elvetni nem engedte!!! A társaság által bőven adott termelési mag különben nagyon szépen kelt, kétszer meg van kapálva és meg is ritkítva. A csimasz tesz ugyan kevés kárt, de azt is szorgalmasan irtják. —

3. Biró István, Monostorszeg, (jun. 12.), terület 800 □ öl, elővetemény őszi bükköny és köles, trágyázva 1888, talaj kötött agyag, vetés május 14. A bekövetkezett nagy szárazság miatt ritkán kelt, úgy hogy az egész kísérletezés nem sikerültnek mondható. —

3. Erdélyi gazdasági egyesület, Kolozsvár, (jun. 20.), terület 200 □ öl, elővetemény törökbuza, trágyázva 1887, feltalaj kötött agyag és televény, altalaj kötött agyag és kavics, vetés május 8, kelés igen hiányos, csak gyomlálva lett; egyezés még nem történt, fejlődése silány.

5. Módy Elek, Csicsó-Mihályfalva (jun. 15.), terület 720 □ öl, elővetemény takarmányrépa, trágyázva 1888, talaj homokos agyag, vetés május 8. kelése ritka, első kapálás május 21, egyezés június 1, fejlődése közepes; — a mag későn érkezett. —

6. Müller Mihály, Nagy-Enyed (jun. 6.) terület 800 □ öl, elővetemény bükköny, talaj szikes kötött, vetés

május 9; — június 6-ig nem kelt ki, valószínűleg a szárazság miatt. —

7. Kolos-monostori m. kir. gazd. tanintézetnél, (jun. 7), terület 400 □ öl, elővetemény zöld takarmányrozs és őszi borsó, trágyázva 1887. nyáron, feltalaj jó minőségű homag, kellő üdeséggel, magasabb fekvésben; altalaj a felsőnek folytatása, vetés ápril 30, holdjára 12 klgot számítva, sorvetővel 28 cm. sortávolba; kelése szabályos, első kapálás május 14, egyezés június 6, fejlődése eddig erőteljes. —

Valamennyi kísérleti fajta között tehát a Knauer Mangold adta a legrosszabb eredményt, mihez a szárazságon kívül kétségtelenül a nem eléggé csiraképes mag is járult. —

— Az előzményekből látható, hogy a folyó év kétségkívül abnormis időjárással bír, tehát az eredmény sem lesz oly megbízható, mint szabályos években. Mindenesetre szerencsés körülmény, hogy e nagy szárazság mellett több rovarkár elő nem fordult. —

* * *

Hivatalos statisztika. Midőn a jámbor halandó szent áhitattal olvassa a földművelésügyi ministerium által kiadott „Közgazdasági Értesítő“ rengeteg számadatait, persze nem is mer egyebet hinni, mint hogy azok szóról-szóra igazak! A minap az 1888-iki, tehát mult évi aratási eredmények között böngészve, egy elég termetes rovat tűnt szemünkbe: „Cukorrépa“ cím alatt és ámulva láttuk hogy Erdélyben már tavál 4413 hold cukorrépa vetés volt, mely holdanként átlag 8949 kilót termelt és mely — szintén átlagosan — 100 kilónként 64 krajczárral lett értékesítve. No, ezt ugyan elaludtuk! Mozgalmat indítunk, könyvet iratunk, magot osztunk és ime a répa már javában terem! Hogy lehet ez? Előkapunk találomra egy pár példát! Fogaras 100 holddal van bejegyezve 120 q terméssel, 80 kr. értékesítéssel; — de az ottani illetékes személyek arról semmit sem tudnak! Háromszék szerepel 1064 holddal, 80 q átlagos terméssel, 65 kr. értékesítéssel; pedig legilletékesebb forrásból tudjuk, hogy ugyanannyi quadrát öl sem volt tavál bevetve! Kolozsmegye 407 holdját is nem tudjuk, hogy hol keressük? 107 q terméssel per 70 kr.!! Szolnok Dobokáról 211 holdat találunk kimutatva, holott, mint az arra hivatott szakegyen tudatja, ott termelés 1888-ban abszolúte nem volt és az idén sincs több, mint — 12 hold. Torda: 205 hold, pedig innen is azt halljuk, hogy termelés nem volt; — „de nem is termelhetek mostanáig, mert cukorgyár nem volt“, a mi igen egyszerű, de nagyon nyomós indok! Udvarhely 141 holdján van a legnagyobb átlagtermés: 157½ metermázra, csak hogy véletlenül ott szintén 1888-ban „cukorrépa nem termeltetett, következőleg e részben adatokkal sem lehet szolgálni!“ De még a szomszédba is átrándultunk, megnézni Bihar 113 holdját, hanem onnan is csak a „szokott“ válasz hangzott vissza, hogy „1888-ban a megye területén cukorrépa nem termeltetett!“

— Azt hisszük, e néhány példa is elég arra, hogy felvessük azon kérdést: vajon miképp készül és mit ér az a „hivatalos“ statisztika? —

Az állatkiállítási szakosztály 1888. évi zárszámadása.

Főkönyv 25-ik lapján.

Bevételek.		1888.		Kiadások.	
Résznyszámlára	10 —	10 —	Építkezési számla		491 25
Kiállítási számlára:			Kiállítási számla:		
Dijakra segély	5750 —		Dijakra	4486 30	
Kiállítási jöved.	2338 30		Jutalmakra	215 —	
Kamat pzt. elh. ut.	82 92	8171 22	Vegyes czimen	1349 41	6050 71
Jutalomdíj tart. számlára:			Részjegy visszaváltási számlára		230 —
Ki nem adott díj oszt.		32 55			6771 96
		8213 77	Átvitel 1889-re:		
Áthozatal 1887-ről:			Jutalomdíj tartalék	2258 57	
Jut. díjtartalék	1462 42	1826 90	Pénztár maradvány	1010 14	3268 71
Pénztár maradvány	364 48	10040 67			10040 67

Alaptőke számla.

Főkönyv 22-ik lapján.

Tartozik.		1888.		Követel.	
Résznyszámlának:			Áthozatalért mint követelés rész-		
1888-iki fizetésért		10 —	vény számlán		2370 —
Átvitel részvény-hátralék czimén		2360 —			2370 —
		2370 —			

Részvénytőke számla.

Főkönyv 28-ik lapján.

Tartozik.		1888.		Követel.	
Alaptőkének r. hátr.		2370 —	Részletfizetésért		10 —
1888-ban kisors. 50 szelv.		500 —	256 tényleg befiz. részjegy után		
„ kifizetett 23 szelv.		230 —	1280 szelv. vissza váltásáért		12800 —
Átvitel vissza váltandó:			1888-ban kisorsolt részjegy-szel-		500 —
Szelvény érték	12300 —		vényre		
Ki nem fiz. szelv.	270 —	12570 —	Alaptőkétől áttételért:		
		15670 —	részv. hátralék czimén		2360 —
					15670 —

Építkezési számla.

Főkönyv 20-ik lapján.

Tartozik.

1888.

Követel.

Építkezésekért:		Rendelkezési alaptól fedezetül .			
Kaukál testvéreknek	375 75			491 25	
Gépsodrony-fonat	85 50				
Beckay lakatosnak	30 —	491 25			
		<u>491 25</u>		<u>491 25</u>	

Kiállítási számla.

Főkönyv 26-ik lapján.

Tartozik.

1888.

Követel.

Kiadásokért díjakra: Aranyokban:		Bevételekért államsegély:			
Állami 4000 frc = 2000.—		Kézpénzben	3000.—	5000 —	
Egyleti 2620 " = 1283.80		4000 frk aranyban	2000.—		
Br. Bánffy György-től 300 frc . = 150.—	3433 80				
Kézpénzdíjak:	<u>1052 50</u>	4486 30			
Nyomatványokra	206 60				
Oklevelekre	142 37				
Czimtáblákra	64 90				
Földmunkákra	165 36				
Biztosítási díjakra	97 46				
Postadíjakra	62 26				
Ör egész évi fizetése	60 —				
Jutalmazások:					
Titkárnak . . . . . 200.—	215 —				
Szolgának . . . . . 15.—	550 47	1564 41			
Vegyeesekre		<u>6050 71</u>			
Jutalomdíj-tartalékra:					
Áttét ki nem oszt. díjagn. . . .		763 70			
Kiállítás jövedelme		1356 81			
		<u>8171 22</u>			
					<u>8171 22</u>

Jutalomdíj-tartalék.

Főkönyv 9-ik lapján.

Tartozik.

1888.

Követel.

Átvitelért 1889-re		Áthozatalért			
		2258 67			1492 42
				763 70	
				32 55	796 25
		<u>2258 58</u>			<u>2258 67</u>

Rendelkezési alap.

Főkönyv 13-ik lapján.

Tartozik.	1888.		Követel.			
1888-ról, építkezési számlának .	491	25	491 25	Áthozatalért 1887-ről	2560	73
Átvitelért 1889-re :				1888-iki VI-ik tenyészállatkiál-		
Részvény-hátralékban	2370	—		lítás jövedelme	1356	81
Pénztár maradványban	1056	29	3426 29			
			3917 54			3917 54

Kiadta Kolozsvárt, 1889.

Dr. Hintz György,
egyleti pénztárnok.

Ezen zárszámadás és egyes rovatai összehasonlítottván, úgy a pénztári napló és főkönyv rovataival, valamint a mellékelt okmányokkal, azokkal mindenben megegyezőnek és igazoltaknak találtattak.

Kolozsvárt, 1889. július 2.

A számadást vizsgáló bizottság :

Reich Albert,

Dr. Szentkirályi Akos,

A phylloxera ellen

egyletünkön kívül eddig a kis-küküllőmegyei gazdasági egylet is sorompóba állott és a földmívelésügyi ministeriumhoz intézett, gondosan szerkesztett felterjesztésében kimutatja, hogy az erdélyrészi bortermelés évenként három millió forint értéket meghalad, mely igen sok vidéken egyszersmint az egyetlen pénzforrás is! Sok ideig azt remélték, hogy a vész hegyeink közé ellátogatni nem fog, de most közvetlen szomszédságukban és nagy kiterjedésben ütötte fel magát. Mint a felirat szó szerint mondja: „aggódva halljuk, hogy a megtámadott szőlőkkel szemben a zárlat nincs kellően fogantositva, hogy a szőlőbirtokosok, annak kijátszására törekedve, csaknem szándékosan elősegítik a veszély terjedését.“ E mondat Medgyesre vonatkozik, hol rövid idő múltán az egyik phylloxerás szőlő tulajdonosának ismét megengedték a munkáltatást; ámbár — mint értesülünk — korábban sem sokat törődtek a magyar hatóság tilalmával! A kis-küküllőmegyei gazdasági egylet tehát a maga szempontjából igen helyesen egy kormány biztos kiküldését; másfelől pedig a fertőzött szőlők „gyökeres“ kiirtását kéri; mely kérést pártolás végett az összes erdélyrészi egyleteknek, illetve törvényhatóságoknak megküldötte. Minő siker fogja koronázni ezen, valamint az erdélyi gazdasági egyletnek általánosabb színvonalu felterjesztését: azt már a közel jövő fogja megmutatni! Sajnos, hogy a sajtó még nem karolta fel eléggé e fontos ügyet! Helyi napilapjaink közül csak a „Kolozsvár“ foglalkozik vele ép oly részletesen, mint alaposan; miglen két társa, mely hasábotkat ir arról az emberről, a ki a lutrin félmilliót nyer: egy szót sem pazarol arra az országrészre, mely maholnap tiz annyit — vesz !!! —

Jó vetőmagot a kis gazdának!

A cséphadaró erős használata az éretlen szemeket is kiveri, másokat pedig összezúz; kivált akkor, ha az alig letakarított gabonát hamarosan kicsépeljük. A ki ilyen zúzott vagy sérült szemet vet, ok nélkül szórja azt el; mert tökéletlen, hibás mag nem csirázhatik jól és nem fejleszt ép, erős növényt. Jó, sértetlen, teljesen érett vetőmagot úgy nyerhetünk, ha a felbontatlan kévének nem kalászeit, hanem közepét veregetjük meg a cséphadaróval, mire a legnagyobb, legérettebb, — tehát a vetésre legalkalmasabb szemek fognak kipattanni. A ki ily módon jó vetőmagra tett szert és a szántóját is jól mivelte, az sokkal ritkábban vethet, mint az a gazda, a ki magját a teljesen kicsévelt kévék után nyerte; mégis az előbbinek sűrűbb, jobb gabonája lesz, mint a másíknak. —

Néhány ismertebb alma súlya.

Miután újabb időben a finomabb gyümölcs igen gyakran súly szerint talál eladásra, nem lesz minden érdek nélkül, ha a sulynak a darabszámhoz való viszonyát egy német szaklap után némely ismertebb almára vonatkozólag megállapítjuk; miből azon — egyébként köztudomásu — tény is megerősítést nyer, hogy a magasabb savtartalom nagyobb súlynak és huzamosabb tartósságnak felel meg. Egy litervéka (mint nálunk mondják) azaz 20 liter nyom

Luicken almából	11 1/2	kilót,	van benne	169	darab.
Rambour renet	12	"	"	149	"
Arany renet	12	"	"	117	"
Rózsaalma	12	"	"	117	"
Masáneczki	12 1/2	"	"	234	"
Téli arany parmân	12 1/2	"	"	130	"
Rajnai babalma	13	"	"	117	"
Kasseli renet	13	"	"	130	"